

8. 1. 2024

Vezměte, prosíme, na vědomí, že text článku odpovídá platné právní úpravě ke dni publikace.

# Hollywood v éře AI aneb co říká právo na užívání digitálních protějšků herců?

Boom umělé inteligence (AI) postupně proniká do řady odvětví, mezi něž patří i oblast kinematografie. Potenciál AI generovat filmové postavy, ať už od nuly nebo na základě skutečné předlohy, posouvá filmový průmysl do nových vod. V tomto ohledu je nicméně nezbytné brát v potaz i potenciální dopady na celé filmové odvětví, jakož i úskalí a rizika takového řešení z hlediska osobnostních práv dotčených herců.

V nablýskané sféře Hollywoodu vrhá vzestup AI dlouhý stín na budoucnost filmu. Příklady je nespočet – jako nejvýraznější se aktuálně jeví rafinované omlazení Luka Skywalker (resp. Marka Hamilla) v seriálech *The Mandalorian* a *The Book of Boba Fett* či Harrisona Forda v nejnovějším pokračování *Indiana Jonese*[\[1\]](#). Tom Hanks naopak naznačil, že by se díky AI mohl na filmových plátcích v nových snímcích objevovat i po smrti[\[2\]](#). Zatímco sci-fi drama *Black Mirror* ve své nejnovější sérii nakouslo potenciální stinné stránky využití technologie, kdy vymyšlená AI dokázala na základě dat o uživateli generovat s odstupem 24 hodin seriál o jejich životě[\[3\]](#).

Tento technologický pokrok však má i své odpůrce. Nedávno ukončená stávka SAG-AFTRA (americká odborová organizace sdružující pracovníky v audiovizuálním průmyslu) podtrhuje rostoucí znepokojení herců a dalších stakeholderů filmového průmyslu, kteří se bojí toho, že budou nahrazeni AI a ztratí kontrolu nad vlastní podobou, respektive jejich díly a výkony.

Jelikož se filmový průmysl nepochybně začlení do fenoménu AI, vyvstává důležitá otázka: jak přesně se právo staví k replikaci nebo úpravě podoby jednotlivce (v tomto případě herců) za pomoci AI? Pojdme si na ni odpovědět v kontextu českého práva.

## Osobnostní práva herců

V České republice je právo jednotlivce k jeho podobě[\[4\]](#) chráněno v § 84 a násl. občanského zákoníku, přičemž základním předpokladem pro zachycení a následné rozmnožování a rozšiřování něčí podoby je souhlas dotčené osoby, který je v zásadě volně odvolatelný. Výjimku z obecného požadavku souhlasu tvoří pouze dva zákonem stanovené případy, které se však ve vztahu k hercům neuplatní.[\[5\]](#)

Pokud tedy studia nebo produkční společnosti chtějí do svých filmů zakomponovat jakékoli záběry nebo scény s konkrétním hercem (jeho podobou či hlasem), je pro ně nezbytný jeho souhlas.

Ve filmovém průmyslu se tento souhlas obvykle formalizuje skrze tzv. „release“, který představuje písemnou smlouvu, v níž herec výslovně odsouhlasí zachycení, rozmnožování a zpracování (např. skrze motion-capture anebo AI nástroje) své podoby a provedených uměleckých výkonů v rozsahu potřebném pro produkci a následnou distribuci předmětného filmu. Rozsah takto poskytnutého souhlasu je v zásadě v dispozici konkrétního jednotlivce – může být poskytnut na jeden či vícero filmových projektů, na konkrétní část podoby (např. hlas), případně i pro účely posmrtného

rozmnožování podoby.

## **Praktická úskalí**

Ačkoli z výše uvedeného vyplývá, že současná právní úprava je zdánlivě uzpůsobena k tomu, aby si s filmovými postavami vytvořenými AI poradila, v praxi vyvstává řada nejasností, které české právní předpisy výslovně neřeší. Obzvláště problematickým rozměrem je situace, kdy AI vytvoří kompozit: zcela digitální entitu trénovanou na nuancích hercova vzhledu, hlasu nebo chování, avšak nereplikující jej přímo.

Taková AI-generovaná postava sice přímo nezrcadlí herce, nicméně bez souhlasu dotčeného herce k užití jeho osobnostních atributů pro natrénování AI by mohla být případná žaloba úspěšná. Jako potenciální úskalí však v tomto ohledu vnímáme zejména velmi obtížnou důkazní pozici herců (zejména, pokud se navenek taková postava v ničem tomuto herci nepodobá), což může v praxi učinit z takových sporů velmi obtížný úkol. V jiných případech zase může takové využití atributů herce v rámci AI datasetů projít zcela bez povšimnutí.

Určitou míru transparentnosti by v tomto kontextu mohlo přinést Nařízení o AI, které pravděpodobně uloží provozovatelům generativních AI systémů povinnost zveřejňovat tréninková data chráněná autorským právem.[\[6\]](#)

Dalším palčivým problémem může být výše zmíněná ztráta kontroly herce nad jeho podobou, respektive šířením jeho podoby. Představme si situaci, kdy začínající herec na počátku své kariéry podepíše release, na jehož základě produkční společnost poskytne rozsáhlá práva na zachycení, zpracování a využití své podoby vytvořené AI po delší dobu (např. 50 let) v rámci jakéhokoli projektu.

Ačkoli může herec svůj souhlas v zásadě kdykoliv odvolat, závazky s tím spojené s sebou nesou řadu potenciálních problémů. Občanský zákoník ve svém § 87 odst. 2 výslovně stanoví, že pokud je souhlas udělený na dobu určitou a odvolán bez podstatné změny okolností nebo z jiných rozumných důvodů, vzniká herci povinnost nahradit produkční společnosti případnou škodu, která z tohoto odvolání vznikla, přičemž finanční důsledky takové náhrady mohou být nepochybně značné.

Situaci navíc komplikuje technická povaha trénování AI. Jakmile je podoba herce jednou použita k natrénování AI systému, představuje následné odvolání souhlasu takřka nemožný úkol, neboť nelze jednoduše požádat AI, aby „zapomněla“ nebo se „odnaučila“ to, na čem již byla natrénována.

Tyto naučené „znalosti“ se stávají nedílnou součástí jejího modelu, což znamená, že i po odvolání souhlasu zůstávají základy založené na hercově podobě v AI zakotveny. Kromě toho je velmi obtížné zajistit, aby AI nepoužívala tato naučená data k rozšiřování nebo vytváření postav v budoucích projektech, vzhledem k tomu, že natrénovaný model může mít více odvozenin nebo může být začleněn do širších datasetů.

## **Závěr**

Filmoví producenti, kteří touží využít potenciál AI, by měli dle našeho názoru postupovat v případech získávání potřebných práv od herců anebo komparzu obezřetně. Úplný „buyout“ osobnostních práv, respektive jejich neomezené zpracovávání v rámci AI systémů, se sice může zdát krátkodobě přínosné, ale z dlouhodobého hlediska s sebou nese rizika potenciálních sporů či poškození pověsti.

Obecně však využití AI a její potenciál ve filmovém průmyslu kvitujeme. Je však nutné, aby zainteresované strany postupovaly s vědomím souvisejících právních dopadů, z nichž mnoho bude ještě do budoucna potřeba objasnit do hlubšího detailu.

Pokud řešíte užívání AI ve filmovém průmyslu, nebojte se nás oslovit. Máme bohaté zkušenosti s filmovým právem i s právními aspekty AI – víme jaké kroky je třeba učinit a jsme s Vámi připraveni kdykoli zkontaktovat a pomoci Vám nalézt efektivní řešení jakéhokoli problému.



**Robert Nešpůrek**



**Michal Kandráč**



**Nikita Fesyukov**

**HAVEL & PARTNERS**

ÚSPĚCH SPOJUJE

[HAVEL & PARTNERS s.r.o., advokátní kancelář](#)

Florentinum, recepce A  
Na Florenci 2116/15  
110 00 Praha 1

Tel.: +420 255 000 111  
Fax: +420 255 000 110  
e-mail: [office@havelpartners.cz](mailto:office@havelpartners.cz)



[1] Nejde však pouze o obličej nebo postavy jednotlivců, ale např. i o hlasy. Příkladem toho je např. i nedávný „odchod do důchodu“ Jamese Earla Jonese, který propůjčil svůj hlas Darthu Vaderovi ve Hvězdných válkách – ten dal svůj souhlas s použitím archivních hlasových nahrávek společností, která je plánuje za pomoci umělé inteligence „obnovit“ Jonesův mladší hlas z jeho předchozích filmů pro budoucí projekty Lucasfilm.

[2] Více informací >>> [zde](#).

[3] Více informací >>> [zde](#).

[4] Nutno dodat, že podobou se dle odborné literatury nemyslí jen podoba obličejů člověka, nýbrž jakákoliv součást vzhledu jeho tělesné stránky, zejména příznačných osobních rysů, na jejichž základě je osoba obecně identifikovatelná.

[5] Konkrétně jde o případy výkonu nebo ochrany jiných práv nebo právem chráněných zájmů jiných osob, příp. zákonné užití pro úřední účely nebo veřejné vystoupení jednotlivce v záležitostech veřejného zájmu.

[6] Aktuální informace ve vztahu k chystanému nařízení EU jsme shrnuli v našem dřívějším příspěvku na blogu >>> [zde](#).

© EPRAVO.CZ - Sběrka zákonů, judikatura, právo | [www.epravo.cz](http://www.epravo.cz)

## Další články:

- [Nová „tlačítková“ povinnost pro e-shopy](#)
- [Digital Omnibus: Revoluce v datech, nebo jen nová zátěž pro podnikatele?](#)
- [Darování pro případ smrti nemovité věci zapsané v katastru nemovitostí a určení výše odměny soudního komisaře](#)
- [Flotilová novela: Kdo a kdy musí nově získat licenci k distribuci pojištění?](#)
- [Nová pravidla pro ground handling v EU a jejich dopady na letecký sektor](#)
- [Právní due diligence nemovitostí: na co se v praxi skutečně zaměřit](#)
- [Hmotněprávní opatrovník obchodní korporace: mezi efektivní ochranou a zásahem do korporáční autonomie](#)
- [Byznys a paragrafy, díl 32.: Konkurenční doložka](#)
- [Skryté ujednání v realitní smlouvě - zbytečná hra na schovávanou](#)

- [Odpovědnost člena voleného orgánu dle § 159 OZ a vymezení škody způsobené právnické osobě](#)
- [Vnosy do společného jmění manželů a jejich valorizace v aktuální judikatuře Nejvyššího soudu a Ústavního soudu](#)